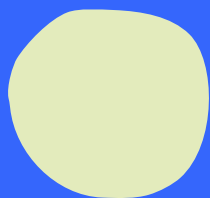

Podpora kurikulární práce škol
Národní pedagogický institut ČR

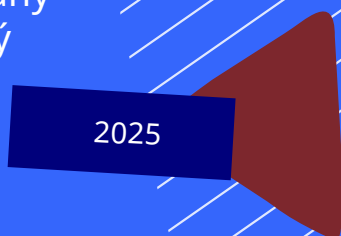

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

integrováný
modelový
ŠVP

2025

Spolufinancováno
Evropskou unií

3.3 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Motto: Cíleně se rozvíjí to, co pravidelně hodnotíme.

Přístupy a způsoby hodnocení žáků používané ve škole pro podporu formativního přístupu

Cílem hodnocení procesů a výsledků učení žáka je

- motivovat k dosahování co nejlepších výsledků, zvyšovat žákův zájem o učení, motivovat k samostudiu, zvýšit jeho snahu a posílit sebedůvěru žáka ve vlastní schopnosti,
- poskytnout žákovi zpětnou vazbu o jeho procesech učení, povzbudit ho v učení, zdůraznit pozitiva a poskytnout podněty ke zlepšení jeho procesů učení,
- poskytnout žákovi zpětnou vazbu o dílčích i souhrnných výsledcích učení, povzbudit ho v učení, zdůraznit pozitiva a poskytnout podněty ke zlepšení dosahovaných výsledků učení,
- poskytnout zpětnou vazbu učiteli o efektivitě vzdělávání žáka,
- poskytnout učiteli i žáku informace o učebním stylu žáka, o příčinách jeho úspěchu či neúspěchu (diagnostická funkce hodnocení),
- poskytnout informaci rodičům (zákonným zástupcům) žáka o procesech a výsledcích učení žáka, popř. poskytnout rodičům doporučení k podpoře žáka při vytváření podmínek pro učení a při domácí přípravě na vyučování,
- poskytnout informace dalším důležitým partnerům ve vzdělání, kteří s žákem budou dál spolupracovat při jeho vzdělávání (přestup na jinou základní školu, přechod na střední školu).

Z uvedených cílů hodnocení vyplývá nezbytnost hodnotit procesy a výsledky učení žáka formativním i sumativním způsobem.

Předpokladem úspěšného dosahování cílů vzdělávání je projevovaná důvěra učitele v možnosti žáka naplnit předkládané cíle vzdělávání a sebedůvěra žáka, že je schopen zvládnout tyto cíle zvládnout. Individuálně přizpůsobujeme vzdělávací cíle možnostem žáka, posilujeme žákovu sebedůvěru a vyjadřujeme mu naši důvěru ve schopnost vzdělávacích cílů dosáhnout. Vedeme žáky k vyjadřování zpětné vazby učiteli o porozumění cílům, jejich smyslu i dílčím pokynům učitele.

Předmětem hodnocení jsou procesy učení žáka a výsledky, kterých žák v učení dosahuje vzhledem ke stanoveným cílům, kritériím, svým možnostem a předchozím výsledkům vzdělávání. Dílčí cíle vzdělávání formuluje žák nebo učitel na základě školních výsledků učení uvedených ve ŠVP formou konkrétních znalostí, dovedností, postojů a hodnot. Předmětem hodnocení není osobnost žáka. Je také nepřijatelné hodnotit procesy a výsledky učení žáka srovnáváním s jinými žáky.

Způsoby hodnocení procesů a výsledků učení žáka

Ve škole uplatňujeme průběžné i souhrnné formativní hodnocení, formální sumativní (souhrnné) hodnocení, sebehodnocení žáka i vrstevnické hodnocení žáků. Využíváme slovní hodnocení písemné, ústní i hodnocení známkou, popř. procentuální hodnocení a hodnocení kombinované. Sumativní hodnocení je vždy hodnocení kritériální, formativní hodnocení je zpravidla také hodnocení kritériální (kritériální charakter nemá např. neformální ústní zpětná vazba učitele v průběhu vyučovacího procesu).

Hodnocení procesů a výsledků učení žáka provádíme **sumativně** (souhrnně) po probrání určitého tematického celku a na konci každého čtvrtletí. Sumativní hodnocení

na závěr tematického celku má formální charakter, tj. žáci jsou o plánovaném hodnocení předem informováni a je prováděno na základě předem stanovených kritérií, která jsou formulována pro každý předmět ve Školním řádu v části Pravidla hodnocení procesů a výsledků učení žáků. Na konci prvního a třetího čtvrtletí provádíme slovní sumativní hodnocení, s kterým seznamujeme nejen žáky, ale také rodiče na rodičovských schůzkách. Na konci každého pololetí je sumativní hodnocení formulováno na vysvědčení (za 1.pololetí výpis z vysvědčení). V sumativním hodnocení předmětů hodnotíme dosahování školních výsledků učení, které jsou pro daný předmět formulovány v tomto ŠVP. V sumativním hodnocení chování slovně hodnotíme dosahování klíčové kompetence osobnostní a sociální, klíčové kompetence k učení a klíčové kompetence k podnikavosti a pracovní (kriteriální hodnocení).

V 1.–5. ročníku používáme **na vysvědčení** pouze slovní hodnocení. V 6.–9. ročníku používáme kombinované hodnocení.

V průběhu školního roku používáme **průběžné hodnocení** procesů a výsledků učení žáků, které má charakter **formativního hodnocení**, je dialogem mezi učitelem a žákem. Jeho cílem je nejen poskytnout žákovi zpětnou vazbu k průběžnému dosahování cílů vzdělávání, ale především ho motivovat k přemýšlení o vlastním učení, k efektivnějšímu učení, k dosahování lepších výsledků v učení a k přebírání zodpovědnosti za vlastní učení. Formativní hodnocení provádíme neformálně ústně v průběhu činností žáka, písemně formou komentářů k písemným, výtvarným či technickým projevům žáka. Komentáře k písemným projevům žáka mohou být i součástí hodnocení známkou. Jako součást formativního hodnocení uplatňujeme a rozvíjíme sebehodnocení žáka a vrstevnické hodnocení (vzájemné hodnocení jinými žáky).

Cílem **žákova sebehodnocení** (sebereflexe při učení) je podpora žákovy sebedůvěry a pozitivního sebepojetí, schopnost sledovat vlastní pokroky v učení a vlastní rozvoj, přebírat zodpovědnost za proces učení i jeho výsledky. Sebehodnocením vedeme žáka ke zpětnému vybavení a následné analýze provedené činnosti, zhodnocení příčin úspěchu či neúspěchu a přemýšlení nad tím, co by příště mohl udělat jinak, zhodnocení toho, co se mu povedlo, hodnocení průběhu i výsledku jeho vlastní práce, možnosti předejít chybám tím, že zmapuje příčiny chyb a promyslí jiný možný postup v budoucnu (viz K. Březinová a kol: Sebehodnocení žáků – praktické typy, dostupné 2. 1. 2025 na <https://zapojmevsechny.cz/clanek/sebehodnoceni-zaku-prakticke-tipy>). Vodítkem pro sebehodnocení žáka jsou stanovená kritéria sebehodnocení. Součástí žákova sebehodnocení je školní dokladové portfolio.

Vrstevnické hodnocení uplatňujeme jako hodnocení podle předem stanovených kritérií. Předpokladem efektivního vrstevnického hodnocení je otevřené a pozitivní klima ve škole. Cílem vrstevnického hodnocení je pomoci hodnocenému žákovi nejen zkvalitnit jeho výkon, ale také podpořit pozitivní vztahy ve třídě, učit naslouchání, podpořit sebedůvěru hodnoceného žáka ve vlastní možnosti a jeho pozitivní sebepojetí, podpořit komunikativní kompetence žáků. Pravidla a kritéria vrstevnického hodnocení jsou součástí Školního řádu, části Pravidla hodnocení procesů a výsledků učení žáků.

Specifika hodnocení procesů a výsledků vzdělávání žáků v integrovaných předmětech

V integrovaném předmětu se žák projevuje oproti jednooborovým předmětům ve větší komplexnosti. Integrované předměty také umožňují širší paletu možností praktického uplatnění získaných znalostí a dovedností. Hodnocení je komplexní, zahrnuje znalostní, dovednostní i postojovou složku. Integrované předměty na 1. i 2. stupni ZV tak umožňují oproti jednooborovým předmětům více zaměřit hodnocení procesů a výsledků učení žáka na dosahování kompetencí jak vzdělávací oblasti, tak hodnocení klíčových kompetencí.

Na výuce integrovaného předmětu se podílí zpravidla více učitelů a předmět je hodnocen souhrnně za všechny integrované části. Tato skutečnost přináší hodnocení z více úhlů

a více osobnostmi, což vytváří podmínky pro širší a objektivnější hodnocení procesů a výsledků vzdělávání žáka.

Důraz je kladen na formativní hodnocení procesů i výsledků učení, slovní hodnocení, vlastní hodnocení žáka, vrstevnické hodnocení, využití dokladových portfolií. Hodnocení má kriteriální charakter.

Získávání podkladů pro hodnocení žáků

Výsledky hodnocení procesů a výsledků vzdělávání žáků splňují princip doložitelnosti. Hodnocení procesů a výsledků učení žáků provádí učitel na základě

- pozorování žáka při učení (učitel si o pozorování vede záznamy),
- rozhovoru se žákem (učitel si o výsledcích rozhovoru vede záznamy),
- ústního či písemného zkoušení,
- prezentace splnění úkolu,
- procesu zpracovávání i výsledku samostatné práce,
- zapojení a činnosti žáka ve skupinové práci, v projektu,
- žákovského dokladového portfolia, jehož prostřednictvím žák, učitel i rodič (zákonný zástupce) žáka může sledovat vzdělávací pokrok žáka,
- komunikace s dalšími učiteli (zvláště při hodnocení chování žáka).

Bližší údaje k hodnocení žáků na vysvědčení i k průběžnému hodnocení v jednotlivých předmětech obsahuje Školní řád, část Pravidla hodnocení procesů a výsledků učení žáků.

Pravidla pro uznávání výsledků neformálního a zájmového vzdělávání

Naším cílem je efektivně využívat čas našich žáků strávený při učení. Proto respektujeme výsledky vzdělávání, které žák získal mimo školní prostředí a které rodič (zákonný zástupce) žáka třídímu učiteli prokazatelně doložil.

Dokladem prokazující získané kompetence v oblasti jazykového vzdělávání jsou mezinárodní jazykové certifikáty úrovně, která odpovídá požadované úrovni základního vzdělávání. Dokladem prokazující získané kompetence v oblasti Informatiky mohou být certifikáty, které žák získal ve vzdělávacích institucích poskytujících certifikáty v oblasti IT. V jiných oblastech vzdělávání rodič (zákonný zástupce) žáka může požádat ředitele školy o přezkoušení žáka ze vzdělávacího obsahu vybraného předmětu vždy na následující pololetí.

Žák, který prokázal, že požadované výsledky učení nabyt neformálním nebo zájmovým vzděláváním, může být po domluvě s rodičem (zákonným zástupcem) žáka uvolněn na další pololetí z výuky daného předmětu. Po dobu výuky předmětu, ze kterého je žák uvolněn, žák ve školní knihovně za dohledu pracovníka školní knihovny pracuje na úkolech, které žáka dále rozvíjí a které žák plní na základě domluvy vedení školy, týmu vyučujících žáka, žáka a jeho rodičů (zákonných zástupců). Žák tyto úkoly plní pod vedením a za konzultací učitele, kterého stanoví ředitel školy. Z předmětu, ze kterého žák byl uvolněn na základě prokázaných kompetencí, je žák hodnocen podle získaného certifikátu či přezkoušení.

Stejným způsobem mohou být z výuky tělesné výchovy uvolněni žáci, kteří v některém sportovním odvětví reprezentují ČR nebo účastní se nejvyšší soutěže v daném sportu v ČR.

Integrovaný modelový ŠVP / Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Dílo vzniklo v IPs Podpora kurikulární práce škol.

Registrační číslo projektu CZ.02.02.XX/00/22_005/0004756

Dílo podléhá licenci Creative Commons CC BY SA 4.0
- Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR.

Licenční podmínky navštivte na adrese:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.cs>.

Národní pedagogický institut
České republiky
Praha, leden 2025
www.npi.cz